

VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

„S Komenským hravě“

Obsah

1. Identifikační údaje.....	2
2. Charakteristika školní družiny	3
2.1 Cíle výchovně-vzdělávací práce ve ŠD.....	4
2.2 Popis materiálních a prostorových podmínek	5
2.3 Popis personálních podmínek.....	5
2.4 Popis ekonomických podmínek	5
2.5 Psychosomatické podmínky	5
2.6 Psychosociální podmínky.....	6
2.7 Formy a časový plán vzdělávání	6
3. Klíčové kompetence	8
3.1 Kompetence k učení	8
3.2 Kompetence k řešení problémů.....	8
3.3 Kompetence sociální a interpersonální	9
3.4 Kompetence komunikativní	9
3.5 Kompetence občanské.....	9
3.6 Kompetence k trávení volného času.....	9
4. Bezpečnost a ochrana zdraví	10
5. Podmínky příjmní uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání	10
6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	11
7. Výchovně vzdělávací program (obsah vzdělávání v pravidelné činnosti).....	12
7.1 Člověk a jeho svět	12
7.2 Člověk a svět práce	19
7.3 Člověk, umění a kultura	20
8. Evaluace ve školní družině.....	21

1. Identifikační údaje

Název programu: Výchovně-vzdělávací program školní družiny

Motivační název: „ S Komenským hravě “

Údaje o škole:

Základní škola, Ostrava-Poruba, Komenského 668, příspěvková organizace

Adresa: Komenského 668/13, 708 00 Ostrava-Poruba

Ředitelka školy: Mgr. Renáta Fialová

Telefon: 596 910 585, 732 663 468

Fax: 596 910 585

E-mail: zskomenskeho@centum.cz

Web: www.zskomenskehoporuba.cz

IČO: 70984727

IZO: 102520208

Zřizovatel:

Statutární město Ostrava, Městský obvod Poruba

Klimkovická 28/55, 708 56 Ostrava-Poruba

Tel: 599 480 111

Fax: 599 480 212

E-mail: info@moporuba.cz

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí ZŠ Komenského a tvoří se školou kompaktní celek. Zájmové vzdělávání ve školní družině poskytujeme pouze žákům naší školy. Kapacita školní družiny je 150 žáků. Do školní družiny (dále jen ŠD) jsou přijímáni žáci 1. až 5. ročníku. Oddělení ŠD jsou sestavena z žáků různého věku s ohledem na zachování třídních kolektivů.

První kontakt s rodiči budoucích žáků 1. ročníku probíhá na schůzce s vedoucí vychovatelkou, která se koná vždy v červnu před začátkem nového školního roku. Zde jsou zákonní zástupci informováni o provozu ŠD, stravování, režimu dne ŠD, činnosti a charakteru ŠD.

Ostatní rodiče žáků se o provozu ŠD informují prostřednictvím vyvěšených materiálů na nástěnce u recepce školy, v informační vitríně před budovou školy, na webových stránkách a Facebooku školy, prostřednictvím zpráv v deníčku, v žákovské knížce, v systému Bakaláři nebo osobně.

Školní družina zajišťuje odpočinek, rekreaci a zájmové využití volného času, rozvíjí u dětí dovednosti důležité pro život ve společnosti i kolektivu. Posiluje schopnost spolupráce a tolerance k individualitě ostatních. Děti uplatňují své vědomosti, dovednosti a postoje. Činnosti ŠD dávají dětem možnost zažít radost, podporují zdravou ctižádost a zvědavost. Veškerá tato činnost slouží zároveň jako prevence sociálně patologických jevů.

Školní družina slouží zároveň jako relaxace po ukončení vyučování. Činnost ve všech oblastech je dobrovolná, děti mají vždy možnost vlastního výběru jak trávit volný čas. U volnočasových a jiných aktivit je u dětí důležitá snaha a činnost sama, ne výsledek. Mohou se aktivně podílet na plánování, přípravě, realizaci a hodnocení všech zájmových činností. Mají prostor k realizaci vlastních nápadů a prožít si tak pocit úspěchu.

Základním prostředkem práce ve školní družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky. Hra motivuje k sebevýchově v oblasti trávení volného času. Je jedinečnou možností získávání společných prožitků ve skupině a následného využívání nabytých dovedností v životě dětí.

2.1 Cíle výchovně vzdělávací práce

Cílem zájmového vzdělávání je naučit žáky aktivně využívat svůj volný čas a talent, adaptovat se v různém typu kolektivu a prostředí. Získávat nové zkušenosti, návyky, dovednosti a poznatky. Cílem je dále rozvíjet u žáků vnímavost, zdravé vztahy k lidem a životnímu prostředí, umění spolupracovat s ostatními a respektovat práci i úspěchy ostatních. Aktivně učit žáky chránit si své zdraví a být za něj zodpovědný.

2.2 Popis prostorových a materiálních podmínek

Většina oddělení ŠD má svou vlastní třídu, která je využívána pouze v rámci mimoškolní činnosti. Třídy ŠD jsou umístěny převážně v přístavbě školy, jedna třída je v mezipodlaží u školní jídelny, další jsou v přízemí školy. Tyto třídy (ranní a odpolední ŠD) se nacházejí z důvodu bezpečnosti v blízkosti hlavního východu ze školy a jsou vybaveny monitorovacím zařízením, které slouží k identifikaci osob, které si vyzvedávají žáky ze ŠD.

V přístavbě se nachází také kancelář vychovatelek ŠD, která je vyhovující prostorově i svým vybavením.

Každá vychovatelka může využívat s žáky i další prostory školy, např. tělocvičnu, keramickou dílnu, cvičnou kuchyňku či hudebnu se čtenářským koutem. Pro pohybové aktivity pak slouží školní hřiště se zahradou, které se nachází v areálu školy.

Součástí školní budovy je rovněž vkusně zařízená školní jídelna, která tak není příliš vzdálená od jednotlivých oddělení ŠD a žáci do ní mohou plynule přecházet z jednotlivých tříd.

Oddělení jsou vybavena pracovním i odpočinkovým nábytkem, dvě třídy disponují také dataprojektorem a výpočetní technikou napojenou na internet. Podlahová krytina je snadno omyvatelná, v hrací části místností jsou koberce. Pro žáky jsou k dispozici hračky, stavebnice, stolní a společenské hry, dětské knihy, sportovní náčiní a materiál pro pracovní a výtvarnou činnost. Vychovatelky mají k dispozici také řadu metodických příruček, které jim slouží k vyhledávání námětů pro různorodé činnosti.

V hale školy je automat na mléčné výrobky. Pitný režim je zabezpečován individuálně, žáci si nosí nápoje z domova nebo využívají pitnou vodu z vodovodu.

2.3 Popis personálních podmínek

Pedagogické působení zajišťuje 5 – 6 plně kvalifikovaných vychovatelek (dle počtu oddělení v daném roce), z nichž jedna vykonává funkci vedoucí vychovatelky. V ŠD pracují také asistentky pedagoga, jejich přítomnost se mění dle aktuálního stavu podpůrných opatření. Jádrem pedagogického sboru družiny tvoří 3 vychovatelky, které mají „plné“ úvazky (0,93 - 1,00), ostatní vychovatelky pracují na částečný úvazek.

Své pedagogické vzdělání si vychovatelky prohlubují v akreditovaných kurzech a samostudiem. Dle potřeby spolupracují s třídními učiteli, s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, s psychologem či školním asistentem.

Snahou a cílem každé vychovatelky je vytvořit příjemné a bezpečné prostředí, kde se žáci cítí spokojeně. Umí motivovat a provádět žáka při různorodých činnostech, navozovat a organizovat širokou škálu zájmových aktivit, které jsou přiměřené k jejich věku. Vybranými aktivitami dokáže v účastnících zájmového vzdělávání vzbudit zájem o okolí, chuť poznávat prostředí kolem sebe, pečovat o sociální kontakty, rozvíjet dovednost kultivované komunikace, podporovat jejich sebevědomí a rozvíjet pozitivní stránky jejich osobnosti.

2.4 Popis ekonomických podmínek

Úplata za zájmové vzdělávání v ŠD je stanovena směrnicí, se kterou jsou zákonní zástupci seznámeni a která je zveřejněna na webu školy. Úplatu hradí zákonní zástupci ve stanovených termínech dvakrát za školní rok. V mimořádných případech může ředitelka školy povolit platbu v měsíčních intervalech na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka. Úplata za zájmové vzdělávání v ŠD je zákonným zástupcům vrácena v případě odhlášení žáka ze školní družiny na základě písemné odhlášky ze ŠD a žádosti o vrácení poplatku za dané měsíce, kdy žák v ŠD již nebude pobývat.

2.5 Psychosomatické podmínky

Vychovatelky respektují individuální potřeby žáků, vhodně na ně reagují a snaží se je uspokojovat, naslouchají problémům a snaží se je řešit. Děti jsou zatěžovány přiměřeně svému věku, mají vždy možnost odpočinout si a relaxovat. Vychovatelky dětem zajišťují pravidelný

denní řád, který je i flexibilní a umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci, zájmu a potřebám dětí.

Každé dítě má stejná práva, možnosti a povinnosti. V žácích je podporována sebedůvěra, vzájemná tolerance, ohleduplnost, zdvořilost a vzájemná pomoc ve vztahu k ostatním.

Vychovatelky děti podněcují ke správné životosprávě, dohlížejí na jejich pitný režim. Ve školní jídelně je do jídla nenutí, ale snaží se, aby všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování.

2.6 Psychosociální podmínky

- Klidné a příznivé sociální klima;
- Otevřenost a partnerství v komunikaci;
- Respekt k potřebám jedince a k individualitě žáka;
- Ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy;
- Vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě školy a ve školní družině – model demokratické společnosti (budování komunity na principech svobody, odpovědnosti a stability);
- Včasná informovanost žáků i jejich zákonných zástupců o činnosti ŠD.

2.7 Formy a časový plán vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky 1. stupně ZŠ. Vychovatelky společně sestavují tematický plán na daný školní rok a každá vychovatelka pak sestavuje měsíční výchovně vzdělávací plán činností pro své oddělení na každý kalendářní měsíc. Zde zohledňuje především věk účastníků v daném oddělení. Zájmové vzdělávání se realizuje ve všech zájmových oblastech formou pravidelných, příležitostných, spontánních i individuálních aktivit. Dílčí činnosti jsou sestaveny tak, aby se střídaly různé aktivity – odpočinkové, rekreační, zájmové činnosti a příprava na vyučování.

- Odpočinkové činnosti odstraňují únavu a vychovatelky je zařazují především v ranní ŠD a poté v čase po obědě.
- Rekreační činnosti jsou organizované, slouží k aktivnímu odpočinku a regeneraci.
- Zájmové činnosti slouží k rozvoji osobnosti a k seberealizaci žáků. Mohou probíhat individuálně nebo ve skupině.

- Příprava na vyučování zahrnuje okruh aktivit, které souvisí s plněním školních povinností (procvičování učiva zábavnou formou didaktických her, získávání doplňujících poznatků při vycházkách, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy, vypracování domácích úkolů apod.).
- Spontánní činnosti jsou aktivity podle vlastního přání žáků a vychovatelky je rovněž zařazují do denního režimu oddělení (např. volné hraní, hry při pobytu venku, klidové činnosti).
- Příležitostné činnosti jsou aktivity, které zpravidla přesahují rámec jednoho oddělení a konají se většinou jednou měsíčně (návštěvy kina, zábavná sportovní odpoledne, vánoční jarmark, karneval apod.).

Denní skladba činností ve školní družině

Provoz ŠD:

- 6:00 hod. – 7:45 hod. RANNÍ DRUŽINA
(Poté vychovatelky odvádějí žáky do tříd na vyučování.)
- 11:40 hod. – 17:00 hod. ODPOLEDNÍ DRUŽINA
(Vychovatelky si po vyučování přebírají žáky 1. a 2. ročníků od vyučujícího hned u třídy, žáci 3. – 5. ročníků docházejí sami do svého oddělení.)

Popis činností

- 6:30 – 7:40 odpočinková činnost, volné hraní, kreslení, poslech pohádek, hry
- 11:40 – 13:50 hygiena, stolování, odpočinková činnost, zábavné hry a soutěže, uvolňovací cvičení, relaxace
- 14:00 – 15:00 zájmová řízená činnost (výtvarná, pracovní, hudební, dramatická, sportovní, sociálně-společenská, přírodovědná), vycházky, pohybové aktivity na školním hřišti nebo v tělocvičně, kulturní a sportovní akce pořádané ŠD
- 15:00 – 16:00 zájmové kroužky ŠD; spontánní činnosti, odpočinkové činnosti
- 16:00 – 17:00 příprava na vyučování, stolní hry, volné hraní, úklid třídy, odchody žáků ze ŠD

3. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj dětí a uplatnění každého člena ve společnosti.

Ve výchovně-vzdělávací práci ve ŠD navazujeme na kompetence pro školní výuku, které rozšiřujeme o kompetenci k smysluplnému trávení volného času. ŠD nemá stanovené standardy, kterými musí žáky vybavit, proto jsou kompetence, přiměřené jejich věku a schopnostem, pouze posilovány a rozvíjeny. Jednou činností posilujeme více kompetencí současně.

3.1 Kompetence k učení

Žák

- soustředěně zkoumá, pozoruje, objevuje a experimentuje,
- vyhledává informace z různých zdrojů,
- Získává zkušenosti při praktických činnostech,
- pozoruje změny v přírodě a orientuje se v prostředí, ve kterém žije,
- odhaduje své síly, hodnotí své osobní pokroky,
- objektivně hodnotí práci ostatních žáků
- buduje si kladný vztah k učení.

3.2 Kompetence k řešení problémů

Žák

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí,
- chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli,
- volí z daných možností vhodné způsoby řešení problému,
- ověřuje prakticky správnost svého rozhodnutí,
- svá rozhodnutí se dokáže obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za své chování,
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace řeší samostatně, náročnější pak s oporou a pomocí dospělého,
- hodnotí objektivně výsledek
- nenechá se odradit vlastním nezdarem.

3.3 Kompetence sociální a interpersonální

Žák

- samostatně rozhoduje o svých činnostech,
- plánuje, organizuje a hodnotí svou činnost a spolupráci s ostatními,
- vytváří společně s vychovatelkou pravidla práce v týmu,
- přistupuje zodpovědně k úkolům a povinnostem,
- podílí se na vytváření příjemné a pohodové atmosféry,
- respektuje názory a odlišnosti ostatních,
- je ohleduplný a pomáhá druhým,
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky,
- umí se domluvit a spolupracovat ve skupině,
- při setkání s neznámými lidmi nebo v neznámých situacích se chová obezřetně,
- vnímá nespravedlnost, lhostejnost, agresivitu a ubližování ve vztazích mezi dětmi,
- brání projevům násilí na jiném dítěti.

3.4 Kompetence komunikativní

Žák

- ovládá řeč, hovoří ve srozumitelně formulovaných větách,
- vyjadřuje a sděluje své prožitky, pocity a nálady,
- komunikuje bez ostychu se svými vrstevníky i s dospělými,
- rozšiřuje svou slovní zásobu,
- vyjadřuje se zřetelně, správně klade otázky a vhodně na ně odpovídá,
- orientuje se v přijímaných informacích,
- vede smysluplný dialog a vhodně argumentuje.

3.5 Kompetence občanské

Žák

- se orientuje v běžných životních situacích,
- uvědomuje si svoje práva a povinnosti ve škole i mimo ni,
- respektuje přesvědčení ostatních lidí a váží si jejich vnitřních hodnot,
- odmítá útlak a hrubé zacházení,
- chrání své zdraví i zdraví druhých, dodržuje hygienické návyky,
- aktivně se zapojuje do sportovních aktivit,
- má kladný vztah ke kulturním, historickým a společenským hodnotám,
- chápe základní ekologické problémy.

3.6 Kompetence k trávení volného času

Žák

- umí smysluplně, účelně a aktivně trávit svůj volný čas,
- rozvíjí své zájmy a záliby v organizovaných i individuálních činnostech,
- volí vhodné způsoby relaxace,
- odmítá nabídku nevhodné aktivity,
- naplňuje a uspokojuje své potřeby – seberealizace

4. Bezpečnost a ochrana zdraví

Vychovatelky ŠD se pravidelně účastní školení zaměstnanců v oblasti BOZP a PO.

Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví vždy na začátku školního roku, přičemž záznam o tomto poučení je uveden v třídní knize ŠD jednotlivých oddělení. Pro činnost ŠD platí ustanovení a podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy, které jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny. Pokud ŠD využívá pro svou činnost odborné učebny (keramická dílna, školní tělocvična, cvičná kuchyňka apod.) nebo školní hřiště, řídí se příslušnými provozními řády těchto prostor.

Školní družina zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální i emoční. Vytváří zázemí pro rozvoj žáků a jejich bezpečí tak, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, ale i zaměstnanci a rodiči.

5. Podmínky přijímání uchazečů, podmínky průběhu vzdělávání a ukončení docházky žáka ve ŠD

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání pouze žákům naší školy. Do ŠD může být žák přihlášen kdykoliv během celého školního roku. O přijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy na základě řádně vyplněného zápisního lístku. Podmínkou přijetí žáka je i úhrada platby za zájmové vzdělávání ve školní družině vždy na dané pololetí školního roku.

Kapacita ŠD je 150 žáků, přičemž přednostně jsou přijímáni žáci 1. – 3. ročníků. Žáci 4. a 5. ročníků mohou být přijati pouze v případě volné kapacity ŠD v daném školním roce.

Docházka do pravidelných forem školní družiny je pro zapsané žáky povinná. Každou nepřítomnost žáka musejí zákonní zástupci předem (pokud je to možné) oznámit a zdůvodnit.

Žák může ukončit docházku kdykoliv během školního roku na základě písemné žádosti (odhlásky) jeho zákonným zástupcem.

Žák může zájmové vzdělávání ukončit také na základě vyloučení ze ŠD z důvodu opakovaného porušování kázně a pořádku, ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních žáků nebo z důvodu opakované neodůvodněné absence. Dalším důvodem ukončení docházky může být nezaplacení úplaty za ŠD ve stanoveném termínu.

Průběh zájmového vzdělávání ve ŠD je stanoven časovým a tematickým plánem vzdělávání na daný školní rok a měsíčním výchovně-vzdělávacím plánem každého oddělení.

6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vychovatelky ŠD respektují individualitu každého žáka a vytváří přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou integrováni do běžných oddělení školní družiny a při jejich zájmovém vzdělávání jsou jim poskytována podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením.

Organizace vzdělávání těchto žáků vychází z jejich obtíží ve vzdělávání, respektuje specifika žáka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve školní družině. Organizace a podmínky zapojení žáka do aktivit ŠD jsou specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení.

V případě, že účast na aktivitách ŠD vyžaduje u žáka také přítomnost asistenta pedagoga, poskytuje se jeho služba adekvátně k potřebám žáka. Vzhledem k tomu, že škola a školní družina tvoří jeden právní subjekt, bude v případě potřeby stanoven rozsah práce asistenta pedagoga tak, aby mohl zajistit potřebnou podporu žáka ve školní družině.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou poskytována podpůrná opatření spočívající v:

- poradenské pomoci,
- úpravě organizace, obsahu, forem a metod ŠD,
- využití asistenta pedagoga,
- případně použití kompenzačních pomůcek,
- poskytování vzdělávání a služeb v prostorách stavebně a technicky upravených.

7. Výchovně-vzdělávací program (obsah vzdělávání v pravidelné činnosti)

7.1 Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

Náš domov

- popis domu/bytu, ve kterém bydlím
- stavíme dům/byt, ve kterém bydlíme z kostek, papírových krabiček a přírodních materiálů
- můj vysněný dům/pokoj – koláž, prostorová tvorby z recyklovatelných materiálů

Naše škola

- orientujeme se ve škole a ve školní družině
- seznamujeme se s vnitřním řádem školní družiny, provozem školy a školní jídelny
- učíme se základy stolování
- zdobíme školní družinu vlastními výtvy
- diskuze na téma „Naše škola“ – co je hezké, co se nám líbí, co bychom změnili
- moje vysněná škola/třída/školní hřiště – výtvarná tvorba
- poznáváme okolí naší školy
- povídáme si o bezpečné cestě do školy a ze školy domů
- výtvarné zpracování hromadné autobusové dopravy
- učíme se dopravní značky
- víme, jak se chovat v prostředcích městské hromadné dopravy
- dramatické ztvárnění situací, které nás mohou potkat při cestování
- víme, jak se zachovat při dopravní nehodě, známe čísla IZS, víme, jak komunikovat s operátory tísňových linek

Naše obec, naše město

- umíme popsat obec, ve které bydlíme
- kreslíme a malujeme naše oblíbená místa v obci
- známe historii naší obce
- učíme se, jak se zachovat, kdybychom se ztratili
- objevujeme naši obec, ukazujeme si historické a významné budovy našeho města
- navštěvujeme obchod, knihovnu, Dům kultury, složky IZS
- čteme báje a pověsti z našeho regionu
- víme, co je to stát (Česká republika)
- známe naše hlavní město Praha, hymnu, vlajku, znak, národní strom
- povídáme si o hlavním městě
- hrajeme didaktickou hru „Město, jméno, zvíře, věc“

Lidé kolem nás

- Rodina
- víme, co znamená rodina (úzká rodina, široká rodina)
- učíme se rozlišovat vztahy v rodině
- povídáme si o úzké rodině, jaké má naše rodina členy, co se od koho očekává, jaká má kdo práva a jaké povinnosti
- popisujeme, jak trávíme společný volný čas s rodiči a sourozenci
- vyprávíme o našich prarodičích, známe jejich jména, víme, kde a jak žijí, kolik je jim let, kdy slaví narozeniny
- vyrábíme drobné dárky k různým příležitostem (svátky, narozeniny, Vánoce, Valentýn, Mezinárodní den žen, Den matek, Den otců aj.)
- vyrábíme jednoduchý rodokmen členů naší rodiny
- pomocí pantomimy (kresby) představujeme povolání našich rodičů

Kamarádi a lidé kolem nás

- společně sestavujeme pravidla ŠD
- známe rozdíl mezi pojmy kamarád, přítel, známý, spolužák
- povídáme si o kamarádech, našich společných zájmech, co máme rádi na našich kamarádech a proč spolu kamarádíme
- výtvarně zpracováváme portrét svého kamaráda
- hrajeme hry, abychom poznali, jak dobře známe své kamarády, využíváme sluch, hmat apod.
- rozlišujeme kladné a záporné vlastnosti, pocity a nálady (pantomima, situační hry)
- snažíme se najít něco hezkého na chování spolužáků, přemýšlíme, čím je zajímavý a co nás může spolužák naučit
- učíme se o rozdílech mezi lidmi (zdravotně znevýhodnění lidé, jiné etnikum)
- uvědomujeme si, že i lidé s hendikepem nás mohou mnoho naučit
- zkusíme si, jaký je život se zdravotním znevýhodněním (odezírání ze rtů, orientace v prostoru se zavázanýma očima, poznávání předmětů pomocí hmatu, zkusíme malovat nohou nebo ústy)
- víme, jak se zachovat při kontaktu s cizí osobou
- známe pravidla bezpečného seznamování, umíme odmítnout nepříjemnou komunikaci
- v případě nutnosti umíme požádat o pomoc pro sebe i pro někoho jiného
- čteme si články o různých státech a světadílech, učíme se jejich zvyky, tradice a porovnáváme je s našimi
- ochutnáváme národní jídla jiných zemí

Svátky a oslavy

- společně vyrábíme kalendář, kde zaznamenáváme svátky a narozeniny spolužáků
- vyrábíme masky na karneval
- těšíme se na karneval, chystáme výzdobu
- užíváme si na karnevalu
- povídáme si o karnevalu, co se nám líbilo, co nás zaujalo, co bychom příště vylepšili
- chystáme se na adventní čas
- nasáváme vánoční atmosféru, hovoříme o českých vánočních tradicích, které známe a které dodržujeme v naší rodině, díváme se na pohádky
- těšíme se na Mikuláše
- vytváříme výzdobu na oslavu Mikuláše, čerta a anděla
- vyrábíme jednoduché vánoční ozdoby na stromeček, společně zdobíme stromeček pro naše oddělení
- vánoční posezení v oddělení – zpíváme koledy, ochutnáváme cukroví, vyrábíme dárečky, předáváme si dárečky mezi sebou
- vyrábíme vánoční přání, jmenovky na dárky a PF
- víme, co je to masopust
- slavíme masopust
- povídáme si o velikonočních tradicích a zvycích
- zdobíme kraslice různými metodami
- zkoušíme plést pomlázku z proutí
- zdobíme prostory ŠD velikonočními motivy
- čarodějnický týden (pálíme čarodějnici, vynášíme Moranu)
- slavíme Den dětí, soutěžíme, sportujeme, závodíme

Jak se správně chovat

- učíme se obecná pravidla slušného chování („kouzelná slovíčka“ – prosím, děkuji, pozdrav při vstupu do místnosti, co je slušné v určitých situacích jako je návštěva divadla, kina, koncertu, společenská etiketa, podání ruky aj.)
- dramaticky ztvárňujeme neslušné chování – diskuze, hledání chyb
- povídáme si o našich zážitcích z kulturních akcí, hodnotíme, zda jsme se chovali dle pravidel společenské etikety, jaké chování se nám líbí a naopak
- čteme si příběhy a pohádky s porozuměním (diskutujeme o chování jednotlivých postav)
- učíme se pravidla chování během cestování veřejnou dopravou
- na procházce si procvičujeme pravidla vhodného a nevhodného chování na chodníku, na přechodu, na silnici
- učíme se a dodržujeme pravidla správného stolování, základní hygienické návyky při jídle
- umíme připravit a prostřít jídelní stůl
- porovnáváme televizní pořady, které jsou vhodné pro děti a naopak

Lidé a čas

Náš denní režim

- víme, co znamenají pojmy ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc
- umíme rozdělit den na tyto části
- víme, co znamenají pojmy vteřina, minuta, hodina, den, týden, měsíc, rok
- vyprávíme si o zásadách pravidelného režimu
- učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu
- umíme sestavit rozvrh dne
- zkoušíme odhadovat čas
- výtvarně zpracujeme jednotlivé etapy dne
- vyprávíme, jak jsme strávili víkend, prázdniny (malujeme zážitky)
- pozorujeme různá měřidla času, ukazujeme si rozdíl
- učíme se rozeznávat čas
- známe pořekadla s tematikou času

Rozdíl mezi minulostí, přítomností a budoucností

- umíme vysvětlit rozdíl mezi pojmy minulost, přítomnost/současnost, budoucnost
- výtvarně zpracujeme představu minulosti a budoucnosti
- umíme popsat rozdíly mezi minulostí a současností (domy, vybavení domu, móda, technologie, lidstvo, kultura aj.)
- představujeme si a popisujeme, jak bude vypadat naše město za 150 let
- píšeme vzkaz budoucím generacím
- vyprávíme si příhody, kde hraje důležitou roli čas
- diskutujeme na téma spěch, stres a o rizicích plynoucích z tohoto chování
- víme, co znamená dochvilnost a jak je důležitá
- debatujeme o prospěchu a škodlivosti technologií ve volném čase

Rozmanitost přírody

Příroda okolo nás

- na vycházkách pozorujeme přírodu, rostliny a živočichy
- učíme se rozpoznat jednotlivé stromy, rostliny, živočichy
- kreslíme proměnu stromů a rostlin během roku
- zaznamenáváme vývoj rostliny
- užíváme přírodniny pro výtvarnou tvorbu
- upevňujeme vhodné chování v přírodě, abychom jí neškodili
- stavíme domečky pro skřítky z přírodnin

- tvoříme postavičky a zvířátka z přírodnin
- umíme rozlišit jedovat a nejedovaté rostliny
- umíme rozpoznat jedlé, nejedlé a jedovaté houby
- pozorujeme mravence a jiné brouky
- společně čteme knížku Ferda mravenec, Broučci a další literaturu s touto tematikou
- učíme se poznávat živočichy žijící v naší přírodě, umíme rozpoznat jejich mláďata
- rozpoznáváme stopy zvířat
- víme, jak se mění život zvířat v průběhu roku
- čteme bajky, které dramaticky ztvárníme
- pozorujeme stěhovavé ptáky
- pozorujeme, jak se živočichové chystají na zimu
- v zimním období vyrábíme krmítka pro ptáčky
- pěstujeme květiny, bylinky
- sejeme semínka hrachu, fazolí a sledujeme jejich klíčení
- určujeme rostliny podle výrazné vůně, chuti, hmatu
- skládáme puzzle se zvířaty a rostlinami
- při pohybových hrách zkusíme pohyby zvířat
- povídáme si o domácích mazlíčcích, jak o ně pečujeme, co pro nás znamenají
- učíme se o farmě, jaká zvířata zde žijí, vyprávíme si o jejich chovu a péči, známe pojmy samice, samec, mládě, víme, jaký užitek nám přináší chov hospodářský zvířat
- učíme se o podobě světa, jak vypadá planeta Země, co vše na ní můžeme najít
- kreslíme svá oblíbená zvířata
- skládáme origami zvířat
- třídíme živočichy podle jejich přirozeného prostředí, ve kterém žijí
- pořádáme přírodovědné soutěže a kvízy
- povídáme si o možném nebezpečí ve volné přírodě

Roční období

- vnímáme střídání ročních období, povídáme si o proměnách počasí v průběhu roku, o změnách v přírodě a v životě živočichů
- na vycházkách pozorujeme změny v přírodě, znalosti o změnách v přírodě procvičujeme pomocí didaktických her
- výtvarně zpracováváme jednotlivá roční období a změny v přírodě
- umíme vyjmenovat jednotlivá roční období
- zvládneme vyjmenovat kalendářní měsíce a přiřadit je k danému ročnímu období
- zpíváme písničky, recitujeme básničky o počasí/ročních období/proměnách v přírodě
- čteme nebo posloucháme pohádku „O dvanácti měsíčkách“

- jaro (pozorujeme probouzející se přírodu po zimě, zdobíme kraslice různými technikami, vytváříme velikonoční výzdobu ve školní družině, slavíme Den Země)
- léto (těšíme se na prázdniny, čteme dobrodružnou literaturu, víme, jaké ovoce a zelenina v létě dozrávají, povídáme si o pravidlech bezpečnosti a o ochraně zdraví v letních měsících)
- podzim (pozorujeme změny v přírodě, tvoříme z přírodních materiálů, vyrábíme papírové draky, tvoříme razítka z brambor, dlabeme dýně, oslavujeme Halloween)
- zima (pomáháme zvířátkům přežít zimu, vyrábíme krmítka pro ptáčky, sypeme jim zrní, pozorujeme zimní přírodu)

Počasí

- sledujeme předpovědi počasí a srovnáváme je s realitou
- vyhledáváme v literatuře pranostiky a učíme se je, vysvětlujeme si jejich význam
- vyrábíme meteorologický kalendář – zaznamenáváme teplotu, srážky, oblačnost, sílu větru
- víme, jak se obléci do každého počasí

Chráníme životní prostředí

- diskutujeme o tom, jak lidé ovlivňují přírodu, čím ji škodíme a jak můžeme přírodě pomoci
- víme, jak máme správně recyklovat
- máme povědomí o upcyklaci
- třídíme odpad a víme jak
- známe nebezpečí volného ohně v přírodě, víme jak předcházet nebezpečí vzniku požáru
- při vycházce do okolí školy pozorujeme, co je přírodní a co je člověkem upravené (ovlivněné)
- při vycházce do okolí školy a do přírody si všímáme, jak ji člověk škodí
- při vycházce do přírody si povídáme o chráněných rostlinách a zvířatech, učíme se je chránit a pozitivně působit na jejich přirozené prostředí
- vyrábíme encyklopedii chráněných zvířat
- při procházkách sbíráme byliny, květiny a rostliny, ze kterých tvoříme herbář

Člověk a jeho zdraví

Poznáváme svoje tělo

- umíme pojmenovat části lidského těla
- známe rozdíl mezi pohlavím
- hrajeme pohybové hry (hlava, ramena, kolena, palce aj.)

- zjišťujeme, kolik měříme a vážíme
- vnímáme siluetu lidského těla a užíváme ji při tvoření (obkreslování na arch papíru, kresba křídou na beton, skládání přírodnin a dalších materiálů okolo těla)

Pečujeme o své zdraví

- známe a dodržujeme zásady osobní hygieny, víme, proč je pro nás důležitá
- víme, co je to otužování a zdravý životní styl
- připomínáme si hygienické zásady při kašli, kýchání, stolování, používání toalety apod.
- známe rozdíl mezi zdravým a nezdravým stravováním, umíme jej rozpoznat
- umíme sestavit vyvážený jídelníček
- chystáme si zdravou svačinu
- kreslíme/modelujeme ovoce a zeleninu
- koláž potravin (zdravý x nezdravý talíř)
- soutěž ve smyslovém poznávání potravin
- povídáme si o nemocech, které známe a které jsme již prodělali, jak jsme je prožívali, jak jsme se léčili
- debatujeme o proměnách v léčebných postupech (užívání léků, používání bylinek)
- známe výhody a nevýhody chemických léků, víme, že nám prospívají, ale i škodí při nadměrném a nesprávném užívání
- víme, co má obsahovat lékárníčka
- známe zásady první pomoci
- učíme se přivolat pomoc telefonicky (telefonní čísla IZS, způsob oznámení)
- umíme ošetřit lehká zranění
- víme, jak rozpoznat život ohrožující zranění
- vyprávíme si, jak předcházet úrazům při sportu, pohybu na horách, při plavání, při jízdě na kole, při hře na hřišti či prolézačkách
- umíme odhadnout rizikové chování předcházející úrazu
- odhalujeme další nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční jehly na hřišti, neznámé nápoje, bonbony od cizích lidí apod.)
- nacvičujeme, jak požádat dospělého o pomoc v případě nouze
- hrajeme si na návštěvu u lékaře, nebojíme se vyšetření v ordinaci
- procvičujeme své tělo, známe základní protahovací cviky
- povídáme si o ústní hygieně, víme, jak si správně čistit zuby a jak předcházet zubnímu kazu, určujeme, které potraviny škodí našemu chrupu
- dbáme na pitný režim

Pokud to počasí dovolí, trávíme čas venku

- trávíme čas na školním hřišti a na přilehlých hřištích v okolí školy
- učíme se nové hry (hry s míčem, badminton, ringo, honičky, schovávaná), skáčeme přes švihadlo, skáčeme gumu, hrajeme si na prolézačkách, houpačkách aj.
- chodíme na vycházky do přírody a do okolí školy
- připravujeme sportovní odpoledne
- víme, jak přežít v přírodě (orientace v přírodě pomocí mraveniště, letokruhů, ošetření zranění bez lékárničky, víme, jak postavit přístřešek, jak se zakládá ohniště v přírodě).

7.2 Člověk a svět práce

Tato oblast zahrnuje široké spektrum pracovních činností a technologií. Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Rozvíjí svou kreativitu, tvořivost, vytrvalost, jemnou motoriku, respektují pravidla pracovního řádu. Jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Konstrukční činnosti

- stavíme z kostek, stavebnic, krabiček a jiného prostorového materiálu
- umíme pracovat na základě slovního, písemného nebo obrazového návodu
- skládáme puzzle, mozaiky, Rubikovu kostku
- stavíme domečky z přírodnin
- vyrábíme předměty z tradičních i netradičních materiálů, využíváme také odpadový materiál
- tvoříme výrobky z přírodních materiálů
- tvoříme papírové modely dopravních prostředků, staveb, živočichů, ovoce a zeleniny aj.
- tvoříme loutkové divadlo
- dodržujeme správné pracovní návyky (manipulace s nůžkami, šetříme s materiálem, uklízíme své pracovní místo po ukončení činnosti)
- rozvíjíme trpělivost, tvořivost, pečlivost, cit pro materiál, estetické a prostorové cítění
- pořádáme pracovní dílničky a jarmark (vánoční, velikonoční apod.)

Pěstitelské práce

- pečujeme o pokojové rostliny a bylinky
- sejeme semínka a pozorujeme vývoj rostlin

Příprava pokrmů

- osvojujeme si etiku chování při stolování i mimo něj
- připravujeme jednoduché pokrmy
- dodržujeme pořádek na pracovním místě a zásady hygieny a bezpečnosti práce
- vážíme si práce své i ostatních, zapojujeme se do kolektivně prospěšných prací

7.3 Člověk, umění a kultura

Výtvarné činnosti

- seznamujeme se s různými výtvarnými technikami
- modelujeme
- vyrábíme koláže
- malujeme spontánně
- otiskujeme přírodní materiály, učíme se frotáž
- otiskujeme další materiály s texturou
- vyrábíme si razítka
- prohlubujeme výtvarné a estetické cítění se smyslem správného používání barev
- ztvárňujeme lidskou postavu, živočichy, ovoce a zeleninu, přírodu, dopravní prostředky, hračky aj.
- užíváme netradiční výtvarné techniky jako je malba na textil, keramika, frotáž, muchláž, zapouštění barev, zažehlování, rozfoukávání skvrn, malba do písku aj.
- podílíme se na výzdobě třídy a prostor ŠD dle aktuálního ročního období
- vyrábíme přáníčka, drobné dárky a předměty

Hudební činnosti

- činnosti vokální – zdokonalujeme mluvený i pěvecký projev, osvojujeme si zásady správného dýchání, výslovnosti, měkkého nasazení tónu, dechové výdrže, nacvičujeme nové písně a opakujeme písně dříve naučené, rozeznáváme píseň lidovou a umělou, procvičujeme hudební paměť, zkvalitňujeme sólový i skupinový zpěv, zdokonalujeme hudební rytmus, zpíváme písně s různým taktem, vytleskáváme, vydupáváme, rytmizujeme a melodizujeme skupiny slov, přísloví či říkadla, pořádáme hudební hry a soutěže
- činnosti instrumentální – hrajeme na Orffovy nástroje, rozpoznáváme hudební nástroje, tvoříme hudební nástroje z různých materiálů, zvládáme rytmický doprovod a hudební improvizaci

- činnosti hudebně pohybové – trénujeme pohybovou paměť a reprodukci pohybů při tanci nebo pohybových hrách, užíváme taneční prvky kombinované se zpěvem a pohybový doprovod znějící hudby, pořádáme hudebně – pohybové hry
- činnosti poslechové – posloucháme různé hudební styly a žánry, umíme rozlišit skladby taneční, pochodové, lidové, umělé, dětské, ukolébavky, vážnou hudbu aj.

Literárně dramatické činnosti

- osvojujeme si práci s dechem
- tvoříme různé hlasy a zvuky
- zaměřujeme se na správné držení těla
- užíváme verbální i neverbální komunikaci
- improvizujeme
- umíme dramaticky ztvárnit pohádky, příběhy, běžné situace
- čteme poezii, prózu, pohádky, bajky, příběhy s dětským hrdinou, dobrodružnou literaturu, encyklopedie a naučnou literaturu
- pracujeme s dětskými časopisy
- rozvíjíme kulturu řeči, pozornost, osobní projev, paměť, fantazii, představivost, cit, vůli, své jednání
- vyrábíme loutky a hrajeme loutkové divadlo
- pantomimicky předvádíme povolání, sporty, živočichy apod.
- hrajeme si se slovíčky
- posloucháme čtený text, pohádky, příběhy
- povídáme si o oblíbených knížkách, filmech, pohádkách, pořadech v TV, diskutujeme o filmových hrdinech a jejich vlastnostech, kreslíme pohádkové postavy
- pěstujeme smysl pro sebevědomí, čestnost, pravdomluvnost, sebeovládání a kolektivnost
- snažíme se o potlačení ostychu, strachu a trémy

8. Evaluace ve školní družině

Smyslem evaluace je zkvalitnění a zefektivnění výchovně-vzdělávací práce. Cílem je získání informací o naplnění stanovených cílů zájmového vzdělávání, získání podkladů pro plánování a řízení, popřípadě určování nových priorit.

Vnitřní evaluační procesy probíhají na úrovni:

- individuální – každá vychovatelka na konci pololetí hodnotí svou vlastní práci a hledá stále nové metody, které by postupně vedly ke kvalitnějším výsledkům své práce;

- **týmové** – provádí kolektiv vychovatelek, které hodnotí svou vlastní činnost na pravidelných poradách 1 x týdně. Společně stanovují postupy pro další období nebo provádějí úpravy výchovně vzdělávacího programu;
- **vedení školy** – výchovnou práci ve školní družině hodnotí vedení školy, které zjišťuje, jak jsou naplňovány vytýčené cíle a jak ŠD plní své poslání.

Evaluační zpráva

Hodnotící zprávu zpracovává kolektiv vychovatelek na konci každého pololetí a poté je tato zpráva předána vedení školy. Vedoucí vychovatelka zpracovává souhrnnou evaluační zprávu na konci školního roku. Tento text se stává součástí Výroční zprávy o činnosti školy.

Číslo jednací:	ZŠKom/352/2022
Vypracovala:	Jana Mařecová, vedoucí školní družiny
Schválila:	Mgr. Renáta Fialová, ředitelka školy
Účinnost od:	1. 1. 2023
Platnost směrnice účinné od 1. 9. 2019 se tímto ruší.	
Zaměstnanci seznámeni:	5. 1. 2023
Zákonní zástupci seznámeni:	5. 1. 2023